

Laaja hyvinvointikertomus

2018-2022

Sisältö

1. Johdanto	3
2. Toimintaympäristö	4
2.1. Väestökehitys ja –rakenne	4
2.2. Työllisyys ja työpaikat	6
2.3. Toimeentulo	9
2.4. Turvallisuus	10
2.5. Sairastavuus	13
2.6. Osallisuus ja kolmas sektori	14
2.7. Ympäristö	15
2.8. Vapaa-aika	17
3. Kempeleläisten hyvinvoinnin nykytila ja haasteet	19
3.1. Lasten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin nykytila ja haasteet	19
3.2. Nuorten hyvinvoinnin nykytila ja haasteet	22
3.3. Työikäisten hyvinvoinnin nykytila ja haasteet	25
3.4. Ikääntyneiden hyvinvoinnin nykytila ja haasteet	26

1. Johdanto

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on ollut viime vuosina niin asiantuntijoiden, päättäjien kuin kuntalaistenkin huulilla. Asiassa ollaan myös harvinaisen samanmielisiä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on yleisesti hyväksytty tavoite, arvo, jonka eteen yksilöt ja yhteisöt ilmoittavat kilvan toimivansa. Hyvinvoinnin edistäminen on myös kunnan perustehtävä. Kunnan kaikki toiminta, päätöksenteko ja johtaminen tähtäävät lopulta ihmisten hyvinvoinnin edellytysten ja kokemusten vahvistamiseen. Tavoite on kirjattu Kempeleen strategiaan ensikerran vuonna 2009 ja se on myös vastikään uudistetun Kempele -sopimuksen keskiössä. Päämäärämme on olla ”Hyvinvoiva ja aktivoiva” kunta.

Nykytutkimus on verrattain yksituumaista yleisistä väestön hyvinvointia ja terveyttä edistävästä toimintatavoista. Peruslähtökohta on se, että ihmisten sosiaalista hyvinvointia, turvallisuutta ja osallisuutta tulisi lisätä ja samalla vähentää eriarvoisuutta, köyhyyttä ja syrjäytymistä. Keskeistä on väestön hyvää terveyttä ja toimintakykyä tukeva toiminta. Kyse on samaan aikaan terveellisten elintapojen vahvistamisesta ja erityisesti päihdehaittojen ehkäisemisestä, sairauksien vähentämisestä ja terveyserojen kaventamisesta. Yksi avainsanoista on ennaltaehkäisevä työ. Vain sen osaamisen kartuttamisen avulla sairaudet ja sosiaaliset ongelmat kyetään tunnistamaan ajoissa ja tarvittavat tukitoimet käynnistetään oikea-aikaisesti, siis mahdollisimman varhain. Jokaisen ihmisen ulottuvilla tulisi olla terveellinen ja turvallinen elin- ja työympäristö.

Käsillä oleva laaja hyvinvointikertomus laaditaan valtuustokausittain (Terveystuotoilaki). Se kuvaa trendinomaisesti kempeleläisten hyvinvoinnin tilaa, vahvuuksia ja kehittämiskohteita sekä niihin vaikuttavia tekijöitä. Hyvinvointikertomus on työväline laadukkaaseen johtamiseen ja päätöksentekoon. Toimenpiteet kirjataan, hyväksytään ja seurataan osana normaalia talousarvioprosessia.

Kempeleessä on viime vuosina kehitetty hyvinvointijohtamisen rakenteita, kuvattu vastuita ja tuotettu hyvinvointitietoa sähköisen hyvinvointikertomuksen avulla. Tavoitteena on ollut löytää juuri Kempeleen kokoiselle toimijalle optimaalinen tapa nivoa hyvinvointityö osaksi normaalia arkea. Prosessi on ollut antoisa ja opettavainen. Ymmärrys hyvinvointityön merkityksestä on syventynyt ja sen painoarvo johtamisen keskeisenä osa-alueena vahvistunut.

Kunnan hyvinvointityön kokonaiskoordinoinnista vastaa kunnanjohtaja yhdessä poikkihallinnollisen ja säännöllisesti kokoontuvan hyvinvointiryhmän kanssa. Lähtökohtana on ymmärrys siitä, että hyvinvoinnin edistäminen on kaikkien kuntalaisten asia ja työ on osa kuntaorganisaation työntekijöiden, esimiesten ja luottamushenkilöiden jokapäiväistä toimintaa. Hyvinvoinnin edistämisen on oltava läsnä kaikkialla ja osa normaalia rutiiniomaista työskentelyä ja päätöksentekoa toimintojen eri tasoilla. Hyvinvointijohtamisen rakenteiden on oltava yksinkertaiset, selkeät ja oikein mitoitettut suhteessa resursseihin. Tällöin työtä tehdään yhtä aikaa ja osana kaikkea muuta toimintaa. Hyvinvoiva kuntalainen on kaikkien etu.

Tuomas Lohi

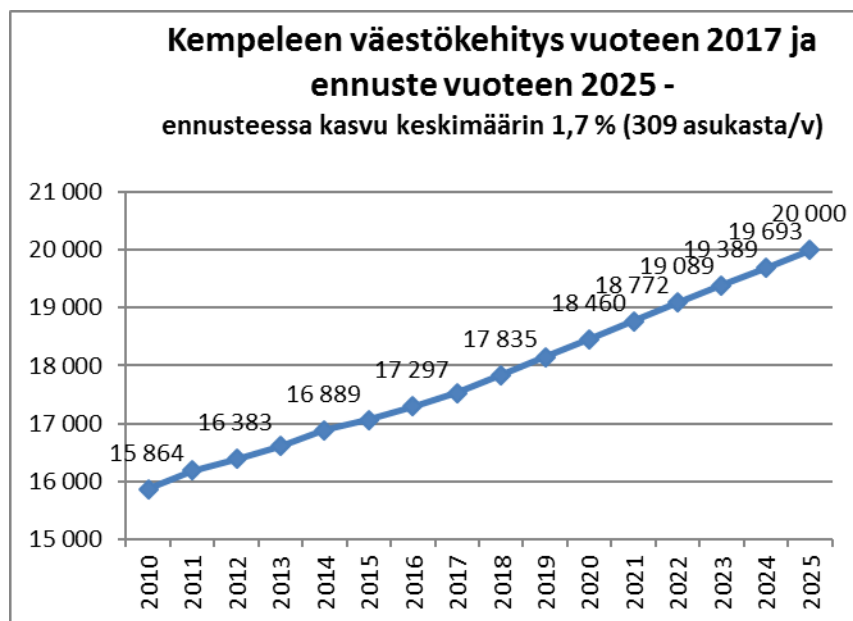
Kunnanjohtaja, hyvinvointiryhmän puheenjohtaja

2. Toimintaympäristö

2.1. Väestökehitys ja -rakenne

Kempeleen väkiluku vuoden 2018 alussa oli 17 532 ja väestönlisäys vuona 2017 oli 235 henkeä. Kempele on ollut vuosina 1970-2016 Suomen voimakkaimmin kasvava kunta (+334 %). Kunnan oman suunnitelman mukaan kasvu jatkuisi edelleen voimakkaana myös tulevana vuosina. Vuonna 2025 asukkaita olisi 20 000. Väestönkasvu on seurausta luonnollisesta väestönkasvusta ja muuttovoitosta. Kempeleessä on syntynyt viime vuosina keskimäärin 230 lasta ja kuollut keskimäärin 77 henkeä. Muuttoliikkeessä tapahtuu vuosittain suuria vaihteluita. Keskimäärin muuttovoittoa on kertynyt 2010-luvulla vuosittain 50 asukasta. Korkeimmillaan muuttovoittoa on tullut 126 asukasta vuonna 2011. Muuttotappiovuosia olivat 2010 42 asukkaalla ja 2012 11 asukkaalla. Maahanmuutolla ei Kempeleessä ole ollut suurta vaikutusta. Kunnan oman ennuste perustuu noin 150 asukkaan vuotuisen muuttovoittoon ja samansuuruiseen luonnolliseen lisäykseen. Muuttoliike muovaa ikärakennetta siten, että muuttovoittoa saadaan erityisesti alle 15-vuotiasta lapsista ja eläkeläisistä. Muuttotappiota tulee opiskelijoista. Asuntokunnan keskikoko on 2,5 asukasta. Kempeleessä yleisimpiä ovat yhden ja kahden hengen asuntokunnat, joita on yhteensä 63 % asuntokunnista. Perheistä noin puolet on lapsiperheitä.

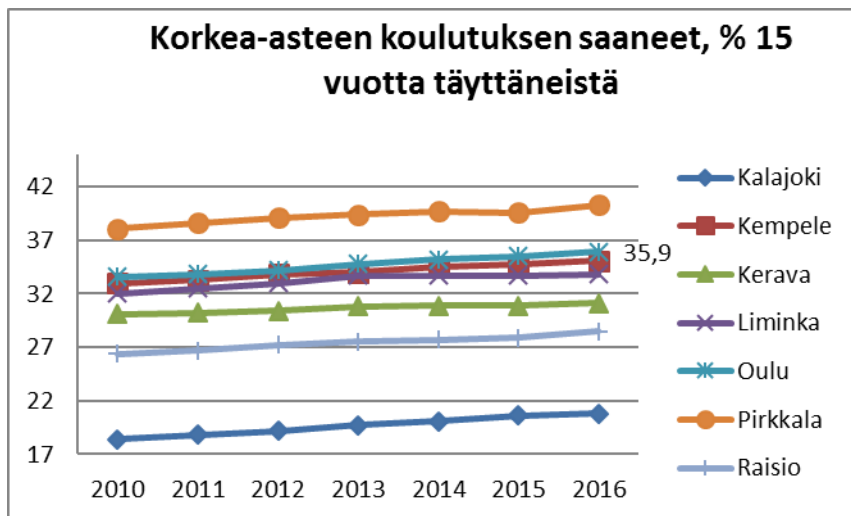
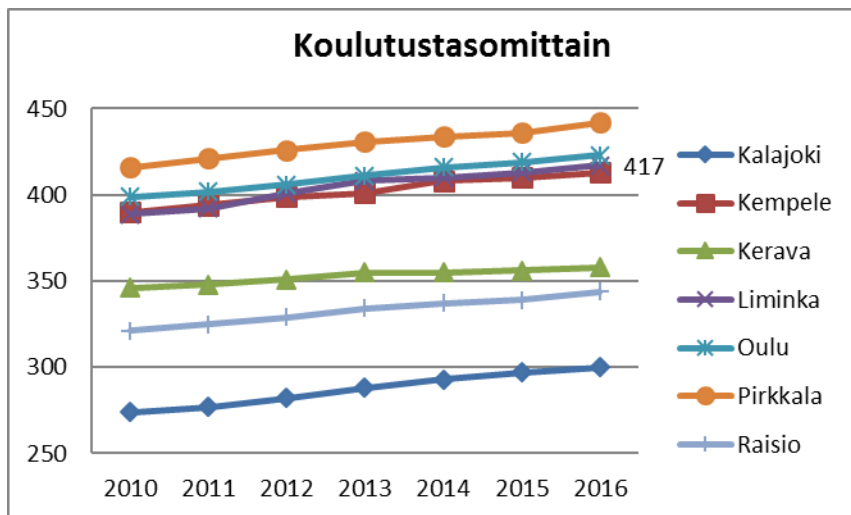
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Väestöllinen huoltosuhde	56,0	57,0	58,6	59,9	61,9	63,5	64,0	65,0
Taloudellinen huoltosuhde	132,5	129,6	135,9	138,1	141,2	142,6	141,3	
Alle 15-vuotiaiden osuus, %	25,8	25,4	25,3	25,0	25,0	25,0	24,6	24,3
65 vuotta täyttäneiden osuus, %	10,1	10,9	11,6	12,4	13,2	13,9	14,4	15,0
15-64-vuotiaiden osuus, %	64,1	63,7	63,1	62,5	61,8	61,2	61,0	60,6
Keski-ikä, molemmat sukupuolet	34,7	35,1	35,5	35,9	36,2	36,5	36,9	37,3

Kempeleen väestölle on edelleen ominaista nuori ikärakenne, vaikkakin väestö ikääntyy voimakkaasti. Väestöstä 24 % on alle 15 -vuotiaita kun vastaava osuus koko maassa on 16%.

Päivähoitoikäisten määrä on laskenut 200 lapsella 2010-2017. Samaan aikaan perusopetusikäisten lasten määrä on kasvanut 403 lapsella. Lukioikäisten määrässä ei ole tapahtunut oleellista muutosta. Työikäisten määrä on kasvanut reilulla 300 asukkaalla.

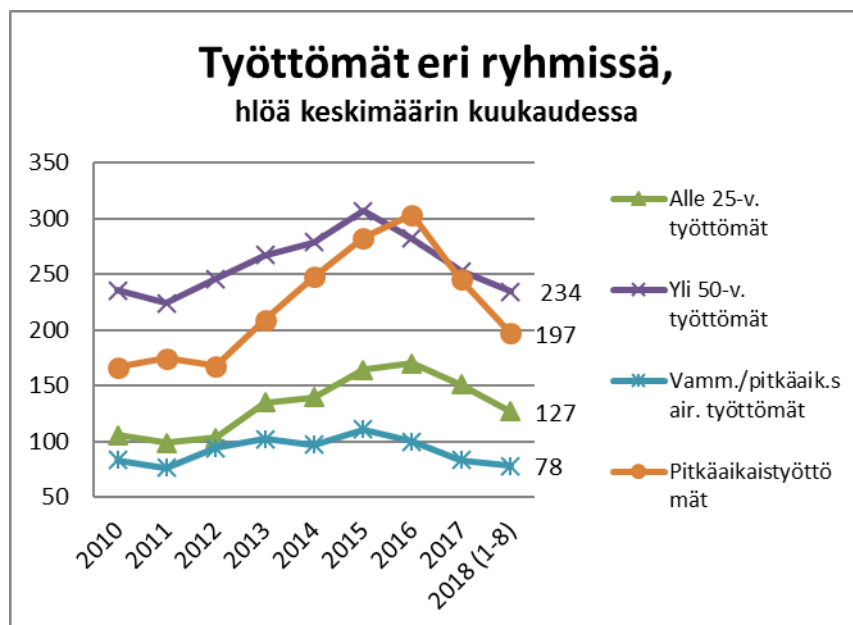
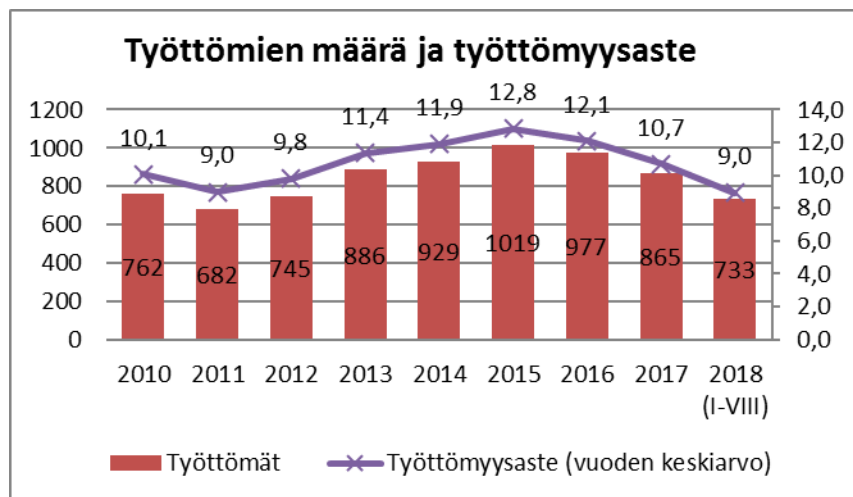
Kempeleessä väestön koulutustaso on noussut tasaisesti ja on yksi maan korkeimpia. Koulutustasoindikaattori ilmaisee väestön koulutustason, joka on mitattu laskemalla perusasteen jälkeen suoritettua korkeimman koulutuksen keskimääräinen pituus henkeä kohti. Kempeleläiset ovat kouluttautuneet peruskoulun jälkeen keskimäärin 4,2 vuotta. Korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus on 36 % 15-vuotta täyttäneistä.

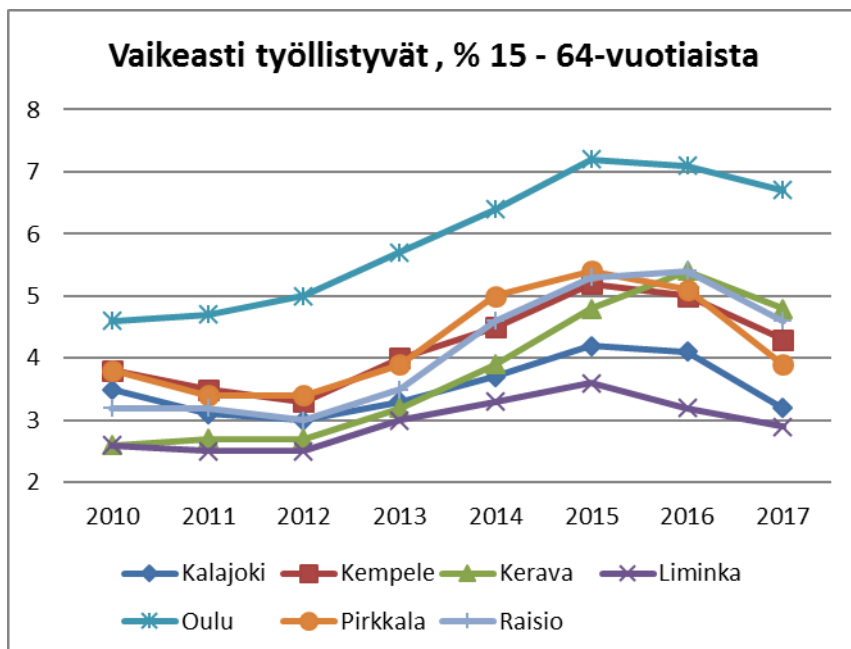

2.2. Työllisyys ja työpaikat

Työllisyystilanne heikentyi usean vuoden ajan vuoteen 2015 asti. Vuonna 2016 työttömyyden kasvu taittui ja hyvä kehitys on jatkunut. Enimmillään työttömiä oli yli 1000, vuoden 2018 elokuussa työttömiä oli 659 eli 8% työvoimasta.

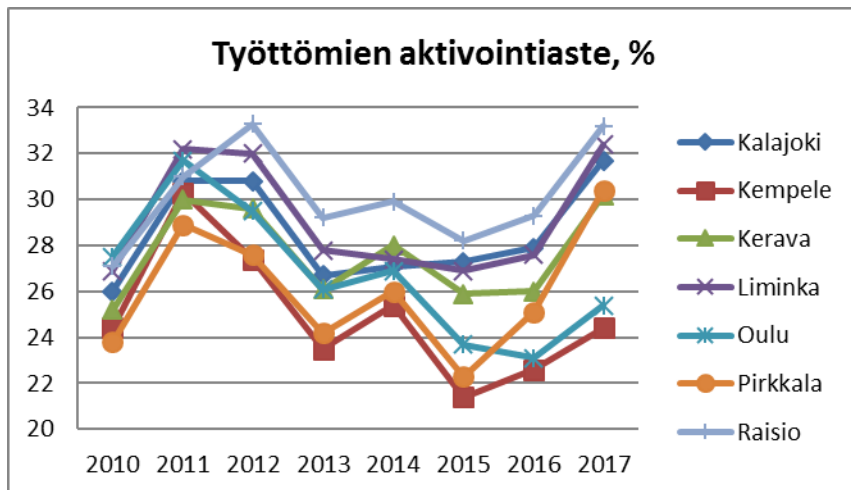
Työttömistä 31 % on yli 50-vuotiaita ja 17 % nuoria alle 25 –vuotiaita. Yli vuoden työttömiä on ollut keskimäärin noin 200 henkilöä vuoden 2018 aikana.

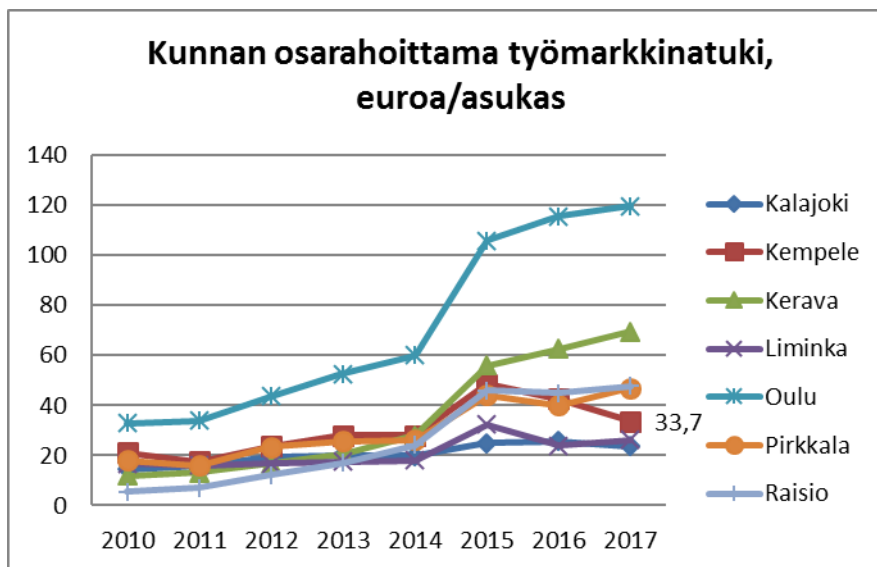

Kempeleessä työttömien aktivointiaste on nousussa. Aktivointiasteella tarkoitetaan aktiivisten työvoimapolitiittisten palveluiden piirissä olevien prosenttiosuutta työttömien työnhakijoiden ja palveluiden piirissä olevien summasta. Vuoden 2018 alkupuoliskolla on päästy 27 %:n aktivointiin. Vuonna 2018 asiakasmäärä oli jo 38. Lokakuussa 2018 palkataan toinen kuntouttavan työtoiminnan ohjaaja, jonka avulla toimintaa edelleen tehostetaan.

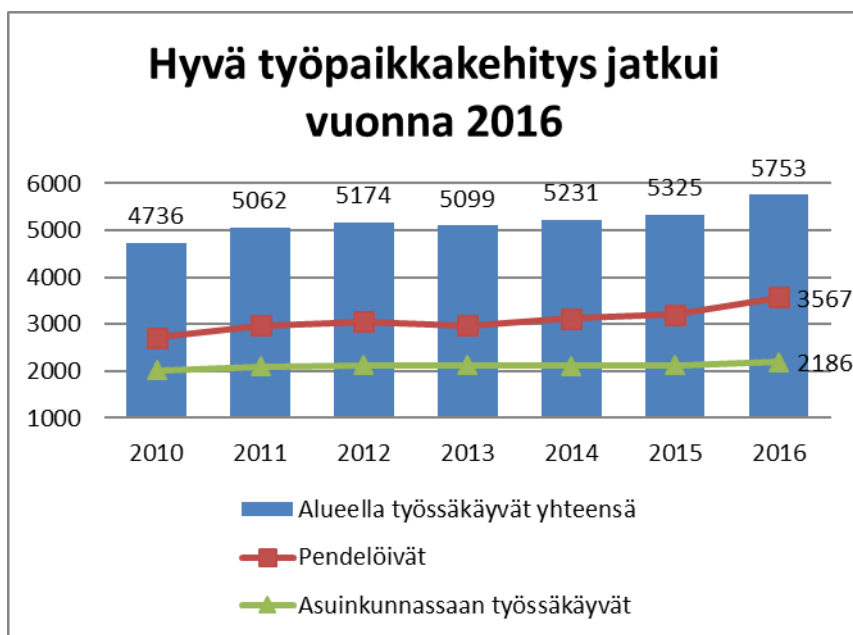
Työmarkkinatuen uudistuksessa vuonna 2015 kuntien maksuosuudet työmarkkinatukeen kasvoivat. Kempeleen maksuosuus on laskenut vuosina 2016 ja 2017.

Aktiivisiin palveluihin luetaan palkkatuilla työllistetyt, työ- ja koulutuskokeilussa olevat, vuorotteluvapaatyöpaikkaan työllistetyt, työvoimakoulutuksessa olevat, valmennuksissa olevat, työttömyysetuudella omaehtoisesti opiskelevat, kuntouttavassa työtoiminnassa olevat.

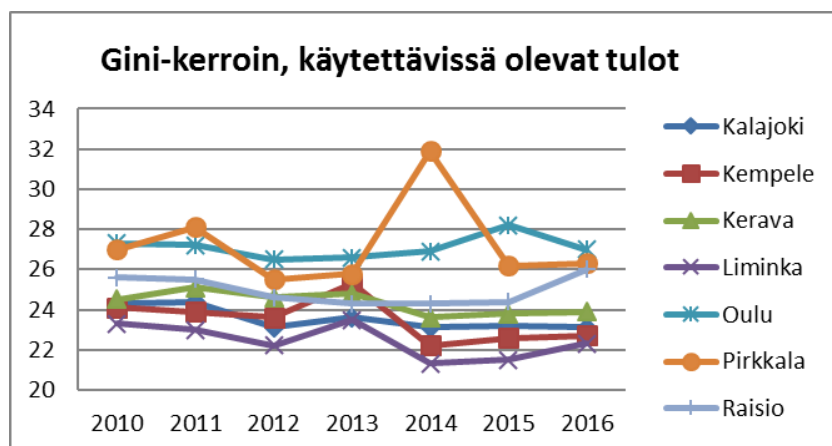
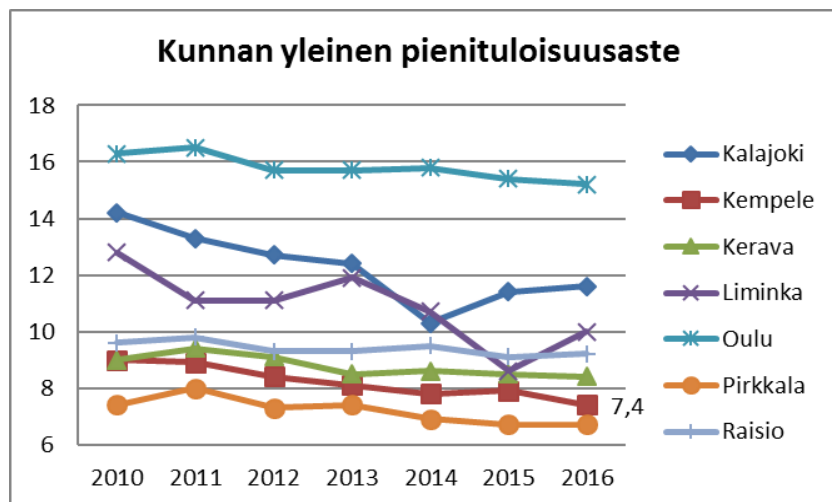

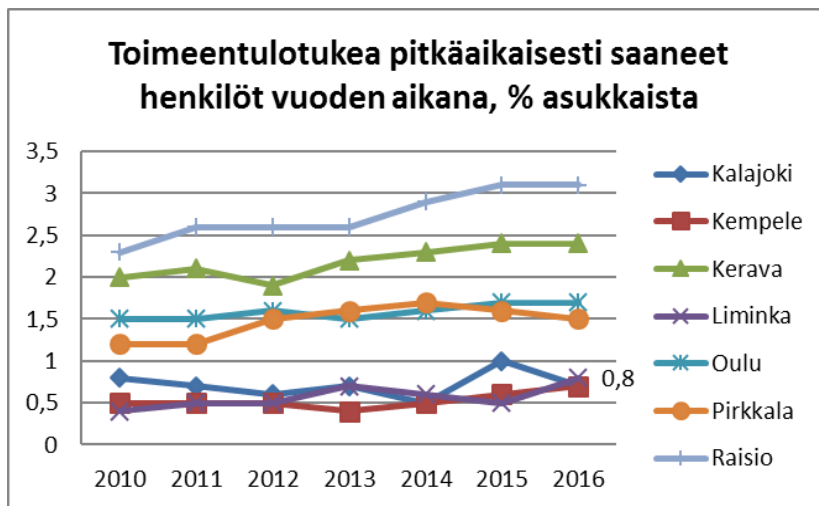
Viimeiset työpaikkatilastot on saatavissa vuodelta 2016, jolloin Kempeleen alueen työpaikat lisääntyivät ennätyksellisellä 428 työpaikalla. Etenkin muualta Kempeleessä työssäkäyvien määrä kasvoi. Lisäys kohdistui pääasiassa yrityksiin (387) ja kuntayhtymiin (32). Työpaikkaomavaraisuus nousi 80 prosenttiin kasvaen noin 5 %. Vuoden 2016 lopussa Kempeleessä oli 5753 työpaikkaa.

2.3. Toimeentulo

Pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien henkilöiden osuus koko väestöstä on vertailukunnista toiseksi alhaisin, 7 %. Indikaattori ilmaisee pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien henkilöiden osuuden prosentteina kaikista alueella asuvista henkilöistä. Pienituloisuuden rajana käytetään 60 % suomalaisten kotitalouksien käytettävissä olevan rahatulon mediaanista kunakin vuonna. Tuloeroja ilmaiseva Gini-kerroin on Kempeleessä vertailukunnista toiseksi alhaisin. Toimeentulotukea saavien osuus on Kempeleessä alhaisin (0,8 % väestöstä).

2.4. Turvallisuus

Turvallisuus lisääntyy, jos kempeleläisten hyvinvoinnin haasteisiin voidaan vastata kaikissa ikäryhmissä. Positiivinen kehitys lisää hyvinvointia ja se vaikuttaa myös turvallisuuden tunteen lisääntymiseen.

Kuntalaiskyselyn perusteella 86 % vastanneista kokee Kempeleen turvallisena kuntana.

Kempeleessä poliisin tietoon tulleiden rikosten määrä on vuodesta 2016 lähtien laskenut kaikissa muissa indikaattoreissa paitsi liikennerikoksissa. Huumausainerikosten määrä on samalla tasolla vastaaviin vertailukuntiin nähden, jotka ovat isojen kaupunkien vieressä. Huumeiden käyttöön liittyy paljon piilorikollisuutta, joka ei tule poliisin tietoon. Päihtymyksen takia säilöön otettujen määrä on vähentynyt 2010-luvulla miltei puolella (124 ->63).

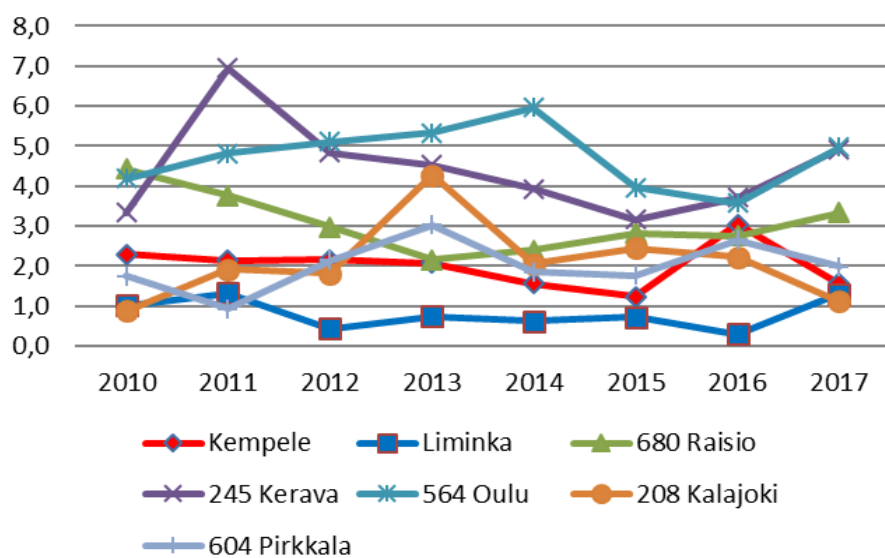
Kempeleen kunnan alueella tapahtuu poliisin tilastojen mukana vuosittain (2013-2017 keskiarvo) keskimäärin 45 tieliikenteen onnettomuutta. Kuolemaan johtaneita onnettomuuksia tapahtuu keskimäärin yksi vuosittain ja loukkaantumiseen johtaneita onnettomuuksia keskimäärin 11 vuosittain. Vuosien 2013-2017 aikana tieliikenteessä on kuollut 4 henkilö ja loukkaantunut 75 henkilöä. Vakavia loukkaantumisia tapahtuu pari vuosittain. Valtatien 4 osuus kaikista tieliikenteen onnettomuuksista Kempeleen alueella on 14 % ja henkilövahinkoon johtaneista onnettomuuksista 11 %. Tieliikenneonnettomuuksien määrä on laskenut selvästi viime vuosina. Onnettomuuksien tapahtumapaikat löytyvät osoitteesta: <http://apps.strafica.fi/onn/>

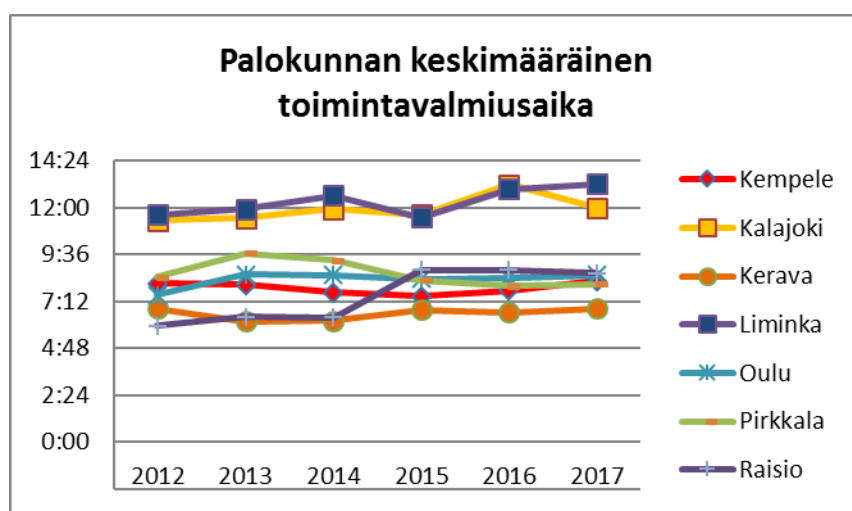
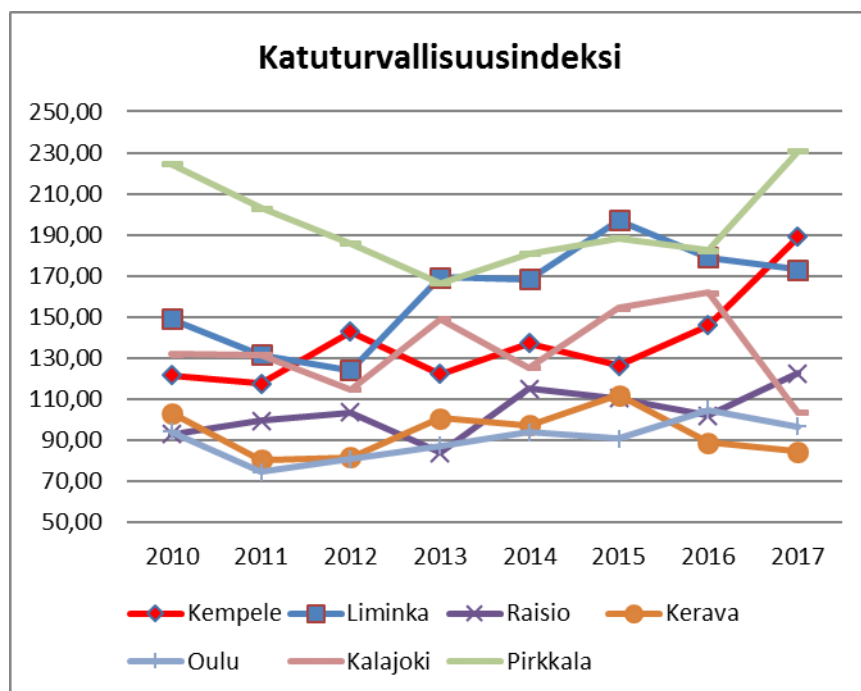
Ilmoitetut rikokset 2017

Kempele (798 kpl)

Ilmoitetut huumausainerikokset /1000 as

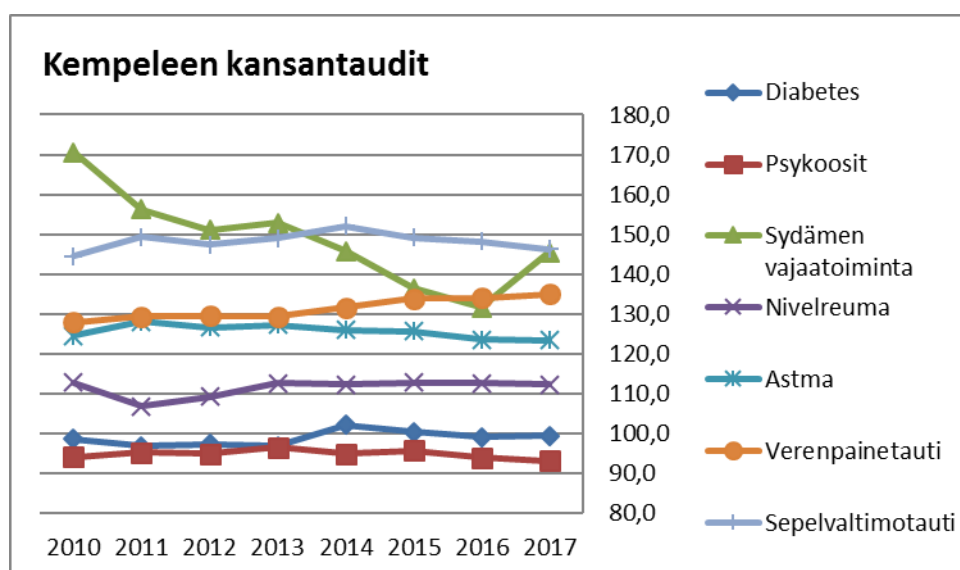
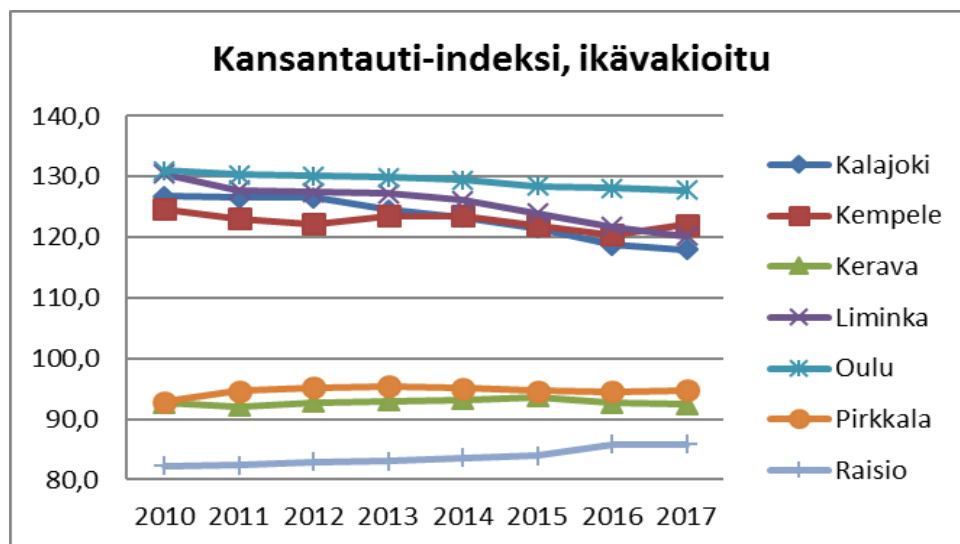

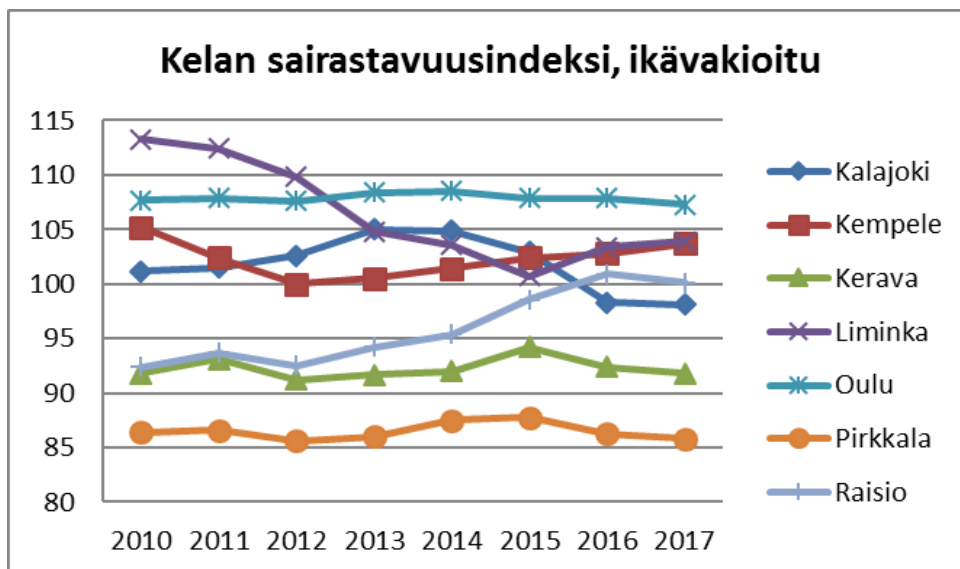

Katuturvallisuusindeksi on suhteellinen indeksi, joka kuvaa turvallisuutta tiettyjen tilastolukujen kautta suhteessa muihin kuntiin. Törkeät rikokset heikentävät indeksiä herkästi. Keskimääräinen suhdeluku koko Suomessa on 100. Kempeleen katuturvallisuus on erittäin hyvä (189). Kempeleessä palokunnan toimintavalmiusaika on hyvä vertailukuntiin nähden, koska kuntarakenne on tiivis ja kaupunkimainen sekä paloasema sijaitsee keskeisellä paikalla. Poliisin ja pelastuslaitoksen arvioiden mukaan Kempeleen turvallisuuden tila on hyvä eri indikaattoritietoihin pohjautuen.

2.5. Sairastavuus

Indikaattori ilmaisee jokaiselle Suomen kunnalle lasketun indeksin avulla miten tervettä tai sairasta väestö on suhteessa koko maan väestön keskiarvoon (= 100). Luku on laskettu ikävakioituna. Kansantauti-indeksi perustuu Kelan erityiskorvattuihin lääkkeisiin sairausryhmissä: Diabetes, Psykoosit, Sydämen vajaatoiminta, Reuma, Astma, Verenpainetauti ja Sepelvaltimotauti. Pohjanmaan vertailukuntien indeksit ovat yli 120. Kempeleessä etenkin sydän- ja verisuonisairauksien esiintyminen on korkeaa.

Kelan Sairastavuusindeksi perustuu kolmeen tilastomuuttuun: Kuolleisuus, Työkyvyttömyyseläkkeellä olevien osuuteen työkäisistä (16 - 64-vuotiaat) sekä Lääkkeiden ja ravintovalmisteiden korvausoikeuksien haltijoiden osuuteen väestöstä. Kuolleisuus lasketaan pienissä kunnissa kolmen viime vuoden keskiarvona. Pohjanmaan vertailukuntien indeksit ovat yli 100 ja Kempeleessä ikävakioidu sairastavuusindeksi on vuoden 2012 jälkeen ollut uudelleen lievästi nousussa.

2.6. Osallisuus ja kolmas sektori

Tulevaisuuden kunta rakentuu kuntalaisten vaikuttamismahdollisuuksin varmistamiselle ja kehittämiselle sekä asiakaslähtöisille palveluille. Keskeistä on kuntalaisten mukaan ottaminen toiminnan kehittämiseen. Kunnalta saatu avoin tieto vahvistaa kuntalaisten vastuun ottamista itsestään. Tulevaisuuden kunnassa edustuksellinen ja suora demokratia tukevat toisiaan. Kempeleessä toimii noin 35 aktiivista yhdistystä. Kunta avustaa yhdistyksiä ja seuroja vuosittain. Avustuspäämäärään tehtiin 25 %:n tasokorotus vuoden 2018 talousarvioon.

Kempeleen kunnassa on seuraavat vaikuttamistoimielimet:

- Pikkuparlamentti
- Nuorisovaltuusto
- Seniorineuvosto
- Vammaisneuvosto
- Veteraanien neuvottelukunta
- Lapsi-, nuoriso- ja perheneuvosto

Kempele edistää osallistumista ja vaikuttamista pitämällä yllä järjestörekisteriä kunnan kotisivuilla. Yhdistyksille tarjotaan myös maksuton tapahtumakalenterin käyttö kunnan kotisivuilla. Yhteisöjen toimintaa tehdään tutuksi kuntalaisille julkaisemalla yhteisöliite vuosittain kuntatiedotteessa. Yhteisöiltoja pidetään 1-2 /vuosi. Yhdessä kolmannen sektorin kanssa toteutetaan Hyvää Kasvaa Kempeleessä tapahtuma syksyisin, johon osallistuu noin 60 eri toimijaa.

Kuntapalveluiden kehittämiseksi tehdään joka toinen vuosi laaja asukastyytyväisyyskysely. Kuntalaisaloitteisiin suhtaudutaan vakavasti ja niiden käsittelyyn on kehitetty toimintamalli. Lisäksi kun-

ta panostaa avoimeen viestintään kuntastrategian mukaisesti.

Kunnan elinvoimaisuus ja yrittäjyysaktiivisuus on tärkeää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmasta. Kempeleen kunnassa on yhteensä 930 yritystoimipaikkaa, joista 88 toimii erityisesti hyvinvointia edistävillä aloilla: 43 terveys- ja sosiaalipalveluissa, 25 taiteet, viihte ja virkistys – toimialoilla sekä 20 urheilutoiminnassa sekä huvi- ja virkistyspalveluissa. Kuntaan perustettavien yritysten lukumäärä on myös saavuttanut viime vuosina uusia ennätyslukemia. Kunta tekee yrittäjien kanssa tiivistä yhteistyötä sekä tilojen että toiminnan osalta. Kunta vuokraa Kempelehallin tiloja koulukäyttöön ja Zempin palloiluhallitilat ovat yhteiskäytössä koulun ja yrityksen kesken. Kunta pyrkii yhdessä yrittäjien kanssa vastaamaan hyvinvoinnin haasteisiin ja tarjoamaan kuntalaisille laaja-alaisia palveluita, esim. vanhusten viikkoon ja perheliikuntaan liittyen. Yrittäjien kanssa kokoonnutaan eri foorumeilla säännöllisesti.

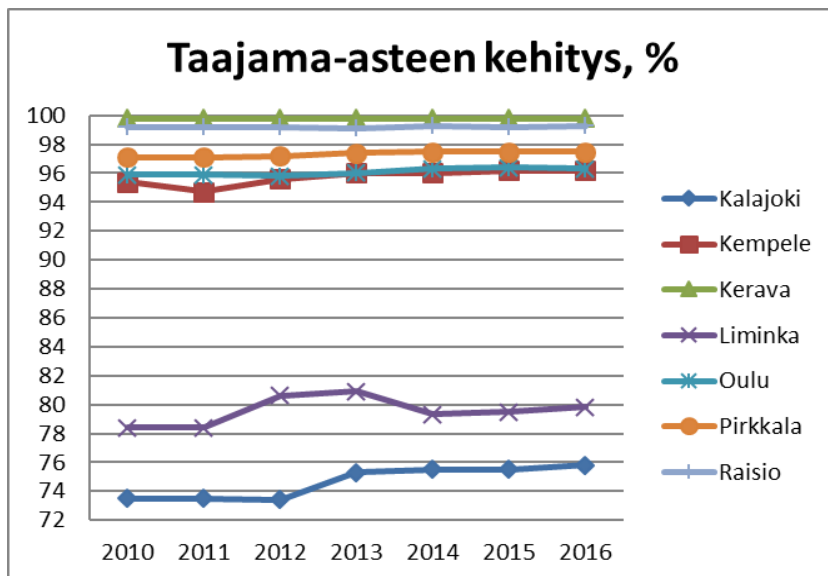
2.7. Ympäristö

Hyvinvoinnin osatekijöistä kuntalaisten elinympäristöön vaikutetaan erityisesti kaavoituksella. Elinympäristöllä tarkoitetaan ihmisten asuin-, toiminta- ja vapaa-ajan ympäristöjä. Hyvä elinympäristö on elämänlaadun ja kuntalaisten hyvinvoinnin kannalta olennainen tekijä. Maankäytön suunnittelu on vuorovaikutteinen prosessi, jonka tavoitteena on turvata kuntalaisten osallistumismahdollisuudet elinympäristön suunnitteluun ja järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen niin, että luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle. Kempeleen kunta edistää kaavoituksella yhteiskunnan toimivuutta, rakennetun ympäristön laatua ja viihtyisyyttä, ihmisten arjen sujuvuutta ja kestävyyttä sekä huolehtii virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.

Kaavoituksella kunta ohjaa yhdyskuntarakenteen kehitystä tiivistyvään suuntaan siten, että palvelut, työpaikat ja vapaa-ajan alueet ovat hyvin eri väestöryhmien saavutettavissa, jolloin fyysinen ympäristö tukee tasapuolisesti kaikkien kuntalaisten toimivaa arkea. Eri väestöryhmien huomiointi tarkoittaa maankäytön suunnittelussa muun muassa sitä, että tuetaan etenkin kestävien kulkumuotojen asemaa, jolloin elinympäristön eri toiminnat ovat mahdollisimman helposti mahdollisimman monen saavutettavissa.

Taajama-aste kuvaa taajamissa asuvien osuutta kunnan väestöstä ja kuvastaa siten yhdyskuntarakenteen tiiviyyttä. Tarkasteluaajan jaksolla 2010-2016 Kempeleen kunnan taajama-aste on kasvanut noin yhden prosenttiyksikön verran, mikä kertoo yhdyskuntarakenteen tiivistymisestä. Suhteessa verrokkikuntiin Kempeleen taajama-aste on keskitasoa ja lievästi alhaisempi kuin Oulussa. Kempele-sopimuksessa on otettu tavoitteeksi kuntarakenteen tiivistyminen, jota kaavoituksella tullaan edistämään.

Lähtökohtana kaikessa tekemisessä on kuntastrategiaan yhdessä kirjatut päämäärät, joita Kempeleessä ovat kestävästi kasvava, hyvinvoiva ja aktiivinen, kasvun ja oppimisen tukeminen sekä vakaa ja palveleva kunta. Nämä päämäärät ja arvot ohjaavat myös arjen tekemisessä. Vuoden 2016 Asukaskyselyssä 80,3% vastaajista piti kuntaa viihtyisänä. Samassa kyselyssä ulkoilualueisiin ja puistoihin tyytyväisiä oli 70,9% vastaajista.

Pyrkimyksenä on yhdyskuntarakenteen kehittämisen kautta parantaa arkiliikunnan mahdollisuuksia. Asuinalueiden, työpaikkojen sekä palveluiden sijainnit vaikuttavat siihen, miten liikumme. Suuri osa matkoistamme on työ- ja koulumatkoja sekä harrastus- ja asiointimatkoja. Yhdyskuntarakenteella voidaan joko tukea tai estää näiden matkojen toteutumista liikunnallisesti. Kempeleen liikenneverkon yhdeksi kehittämistavoitteeksi onkin asetettu kävelyn ja pyöräilyn edistäminen arkiliikuttamisen tarpeista lähtien sekä kävelyn ja pyöräilyn kulkutapaosuuden kääntäminen vahvaan nousuun. Liikkumistottumuksiin voi vaikuttaa laadukasta, esteetöntä ja turvallista liikennenympäristöä toteuttamalla kuten esimerkiksi kaksi kuntakeskusta toisiinsa yhdistävä korkeatasoinen Baana kävely- ja pyörätie.

Kävely- ja pyöräilyverkon kehittämisen arvioidaan tuovan esimerkiksi Kempeleen kunnalle 30 vuodessa noin viiden miljoonan euron säästöt pelkästään vähentyneinä liikenneonnettomuuksina. Tässä luvussa ei ole mukana muut positiiviset terveyshyödyt, esimerkiksi vähentyneet sairauspoissaolot. Helsingissä vuonna 2013 valmistuneen tutkimuksen mukaan pyöräilyinvestointien hyötykustannussuhde oli jopa kahdeksan eli yhdellä pyöräilyyn investoidulla eurolla arvioitiin saatavan kahdeksan euron arvosta hyötyjä.

Viheralueet ja puistot ovat kunnan keuhkot, jotka antavat mielelle virikkeitä. Metsillä on tuoreiden tutkimusten mukaan todettu olevan positiivisia terveysvaikutuksia ihmiselle jo vartin metsässä oleskelun jälkeen. Taajamametsät ovatkin kuntalaisten olohuoneita. Kempeleläiset viihtyvät lähimetsissä, ja niitä tulee myös hoitaa virkistyskäyttöä silmälläpitäen. Metsäpolkuja ja ulkoliikuntareitistöjä voidaan parantaa ja merkitä kuntalaisten käyttöön, jotta yhä useammat pääsisivät yhteisiin viherkeittäisiin nauttimaan luonnon ilmaisesta lääkkeestä.

2.8. Vapaa-aika

Vapaa-ajan palveluilla on keskeinen merkitys hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Vapaa-ajan palvelut on tarkoitettu kaikille kuntalaisille ja ne ovat ennaltaehkäiseviä ja laaja-alaisia. Kempeleessä on aloittanut syksyllä 2016 Kempele Akatemia, joka kokoaa yhteen kaikki vapaa-ajan kunnalliset palvelut Kempele-opiston, nuoris- ja liikuntapalvelut sekä kirjasto- ja kulttuuripalvelut. Kempele Akatemia tekee yhteistyötä kolmannen sektorin, yritysten ja muiden yhteistyökumppaneiden sekä kuntalaisten kanssa. Akatemia edistää osallisuutta, taitojen kehittämistä ja sitoutumista paikalliseen yhteisöön sekä järjestää monipuolisesti tapahtumia.

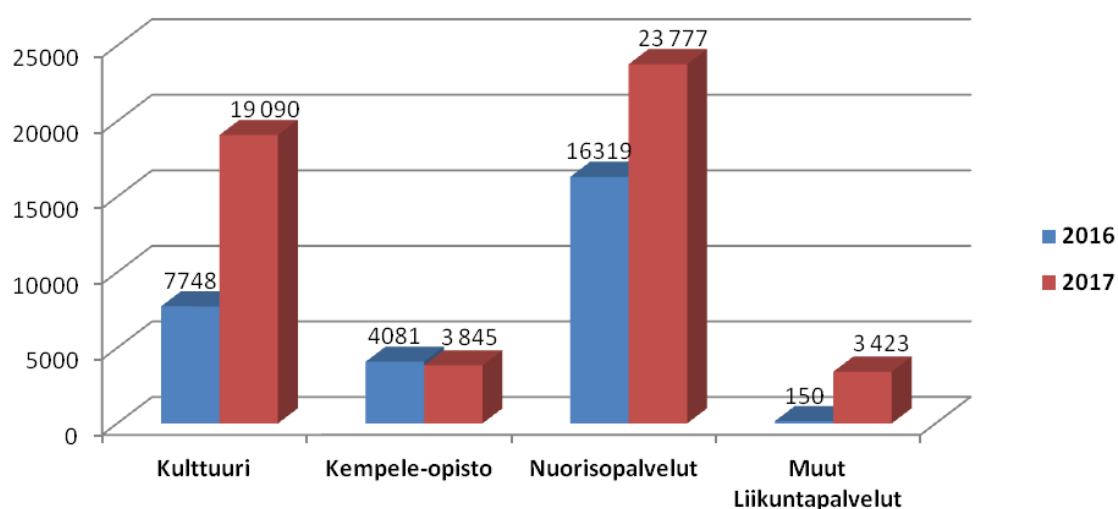
Kuntalaisille toteutettiin vuonna 2017 opinnäytetyön pohjalta kysely (N: 539) Kempele Akatemian palveluihin liittyen. Kyselyn tulosten pohjalta vapaa-ajanpalveluita on kehitetty ja monipuolistettu. Toimintoja on laajennettu ja matalan kynnyksen palveluita on lisätty kaikille ikäryhmille. Elämäntapoihin liittyviin haasteisiin pyritään vaikuttamaan vapaa-ajan palveluissa järjestämällä kaikille ikäryhmille kohdennettua toimintaa.

Hyvän kasvun ohjelman kyselyn tuloksista (2018) käy ilmi, että Akatemian palveluiden monipuolistumisen myötä nuoret osallistuvat toimintaan ja hyödyntävät vapaa-ajanpalveluita aikaisempaa enemmän. Kaikki vapaa-ajan palveluiden indikaattorit ovat parantuneet vuoden 2016 jälkeen. Kyselyn mukaan hyvä harrastus on 85%:lla vastanneista nuorista. Nuorisopalveluiden lasten ja nuorten avoimeen toimintaan (lasten ja nuorten talo) on osallistunut 20% vastannaista (110 nuorta). Vastanneista 90% pitää liikkumisesta ja noin 60% pitää lukemisesta. Kyselyn tulosten pohjalta kehitetään palveluita. Hyvän kasvun ohjelma toteutetaan perusopetuksen 4., 6. ja 8. luokan oppilaille joka toinen vuosi. Kyselyssä kartoitetaan oppilaiden hyvinvointia. Kyselyyn vastasi 553 henkilöä, vuonna 2018.

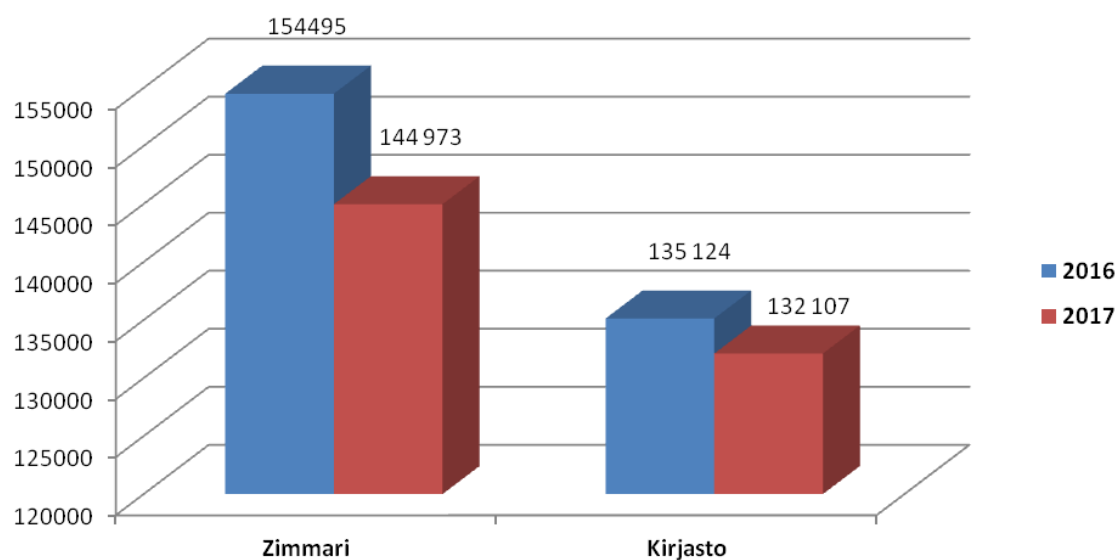
Vuonna 2017 Kempele Akatemian palveluissa kävi yhteensä 327 215 kävijää: 132 107 kirjastossa, 3 845 Kempele-opisto, 23 777 nuorisopalveluissa, 144 973 Virkistysuimala Zimmarissa, 3 423 muissa liikuntapalveluissa, 19 090 kulttuuripalveluissa. Kävijämäärät ovat lisääntyneet 2016 – 2017 välisenä aikana kulttuuri- ja nuorisopalveluissa sekä muissa liikuntapalveluissa. Muilla liikuntapalveluilla tarkoitetaan muualla kuin Virkistysuimala Zimmarissa toteutunutta kaikenikäisten liikuntaa.

Kulttuurin, Kempele-opiston, nuorisopalveluiden ja liikuntapalveluiden kävijämäärät 2016-2017

Virkistysuimala Zimmari ja kirjaston kävijämäärät 2016-2017

3. Kempeleläisten hyvinvoinnin nykytila ja haasteet

3.1. Lasten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin nykytila ja haasteet

Lapsiperheiden peruspalvelut tuotetaan hyvin ja laadukkaasti.

THL:n hyvinvoinninmittareita tarkasteltaessa voidaan todeta, että neuvolaikäiset lapset käyvät neuvolassa lähes 100 %. THL:n rokotus- rekisterin mukaan rokotusten annosten kattavuus Kempeleessä vuonna 2015 syntyneiden osalta on 84,6 % – 98,2 %, kun koko Suomen osalta se on 80,5 % – 98,5 %.

Kempeleen lastenneuvola on mukana THL:n kansallisessa Lasten terveys, hyvinvointi ja palvelut (LTH) –tutkimuksessa. Tutkimus tuottaa monipuolista seurantatietoa pienten lasten ja perheiden terveydestä, hyvinvoinnista, palveluiden käytöstä ja palvelukokemuksista. Tutkimus toteutetaan joka toinen vuosi ja se kohdistuu vuorotellen 3-4 kuukauden ikäisiin vauvoihin ja 4-vuotiaisiin lapsiin perheineen. Tutkimus tuottaa monipuolista seurantatietoa pienten lasten ja perheiden terveydestä, hyvinvoinnista, palveluiden käytöstä ja palvelukokemuksista. Tutkimuksen tulokset raportoidaan THL:n tulospalvelun kautta alkuvuonna 2019.

Työllisyystilanteen ja varhaiskasvatuksen asiakasmaksumuutosten seurauksena varhaiskasvatuksen peittävyys on kääntynyt nousuun vuoden 2018 aikana. Lasten huoltajille suunnatun kyselyn (Hyvän kasvun ohjelman arviointi 2018) mukaan noin 97 % vanhemmista on tyytyväisiä lapsensa varhaiskasvatukseen.

THL:n kouluterveyskyselyn mukaan perusopetuksen 4., 6. ja 8.luokkalaisilla kaikki hyvinvoinnin tekijät ovat parantuneet 2017 kyselyssä. Kyselyyn vastanneista 91 % kokee itsensä terveiksi ja hyvinvoiviksi, 78 % nukkuu riittävästi, 92 % on ainakin yksi läheinen ystävä, 89 % pitää liikkumisesta ja 86 %:lla on hyvä harrastus. Koulukiusaaminen on hieman lisääntynyt, 8,5 % (47 oppilasta) kokee tulevansa kiusatuksi koulussa. Haasteena on kiusaaminen sosiaalimediassa. Kiusaamisen poistamiseen pitäisi löytää erilaisia ratkaisuja ja keinoja.

Kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0-17-vuotiaiden lasten osuus on 0,4 % (2017, 20 lasta), kun koko maan vastaava osuus 1,4 %. Sijoitettujen lasten määrä on laskenut vuoden 2013 tilanteesta, jolloin osuus oli 0,7 % (32 lasta).

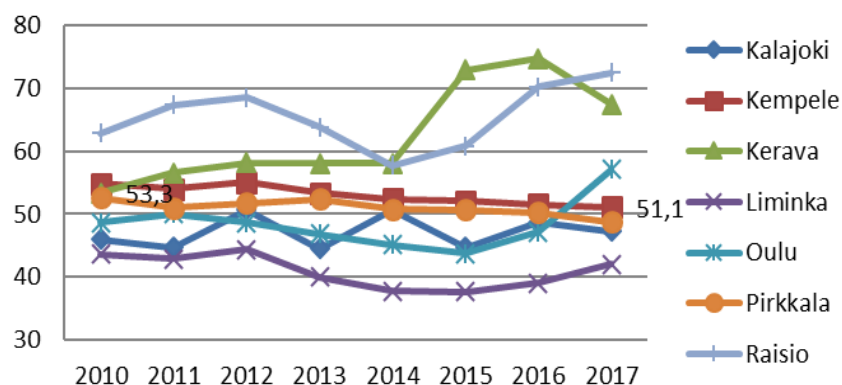
Vajaat 9 % alle 18 –vuotiaista lapsista asuu pienituloisissa kotitalouksissa. Näiden kotitalouksien tulot ovat alle 60 % suomalaisten kotitalouksien käytettävissä olevan rahatulon mediaanista. Kempeleessä tilanne on hieman parantunut ja vertailukuntiin nähden ollaan Raision ja Keravan kanssa samalla tasolla. Oulussa osuus on korkein, 13,5 %.

Kouluterveyskyselyssä (2017) 8. ja 9. luokan vastaajien kokema taloudellinen tilanne perheessä oli 29 % kohtalainen tai sitä huonompi. Kuitenkin pitkäaikaisesti toimeentulotukea saaneita lapsiperheitä on Kempeleessä vain alle 1 % lapsiperheistä. Luku on Limingan ohella vertailukuntien alhaisin.

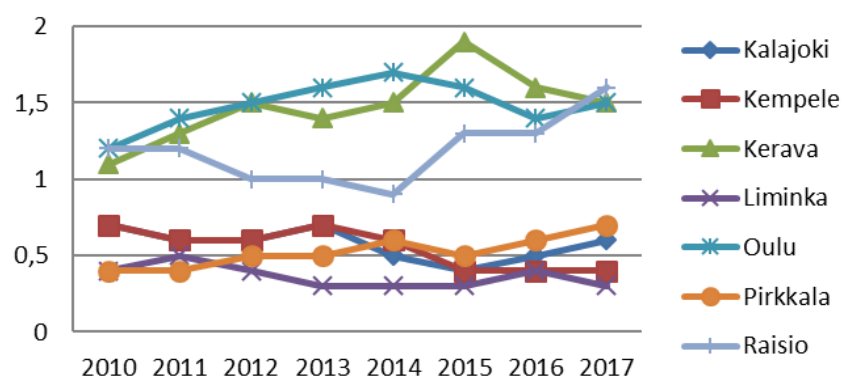
Erityistä tukea tarvitsevien lasten osuus ja vanhempien tuen tarve on kasvanut; riittävien ja oikea-aikaisten palvelujen järjestäminen lapselle ja perheelle on välillä haasteellista. Monialaisen yhteistyön vahvistaminen ja yhteistyökäytänteistä sopiminen ovat keskeistä monialaisen yhteistyön onnistumiseksi.

Kaikki kunnan kustantamassa päivähoidossa olleet, % 1 - 6-vuotiaista

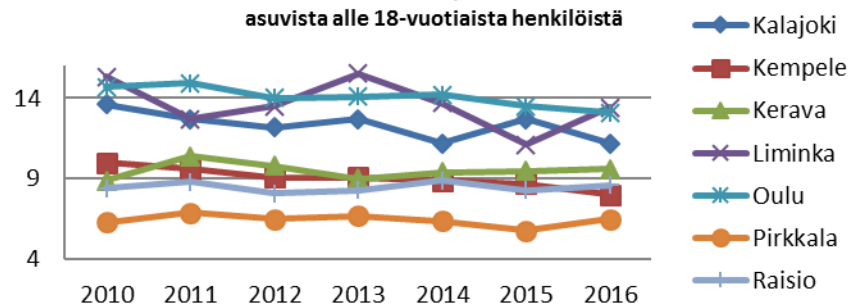

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17- vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

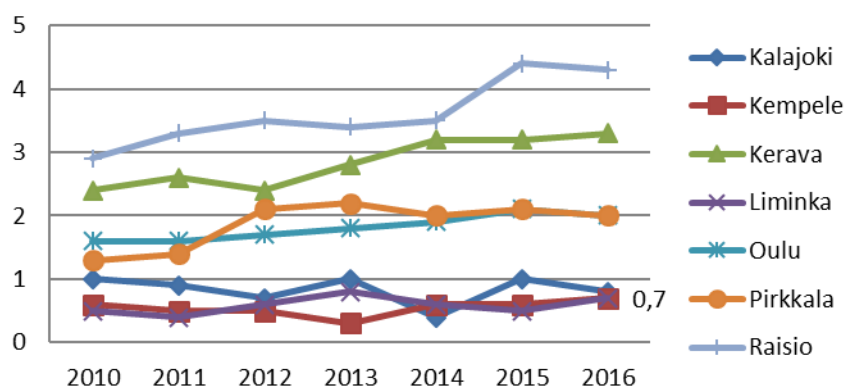

Lasten pienituloisuusaste

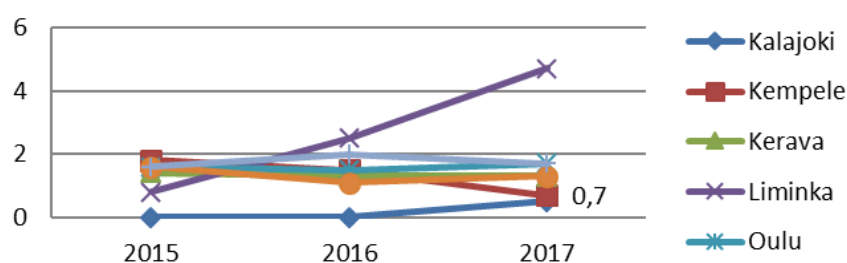
Indikaattori ilmaisee pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien alle 18-vuotiaitten henkilöiden osuuden prosentteina kaikista alueella asuvista alle 18-vuotiaista henkilöistä

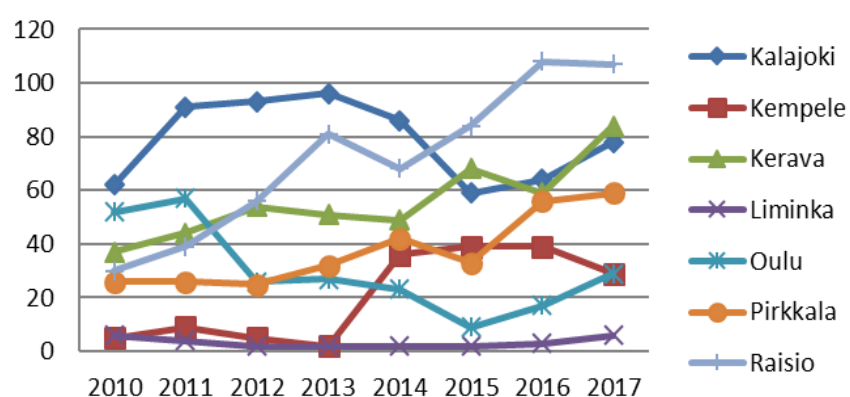
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

Perheitä lastensuojelun tehostetussa perhetyössä, % lapsiperheistä, kunnan kustantamat palvelut

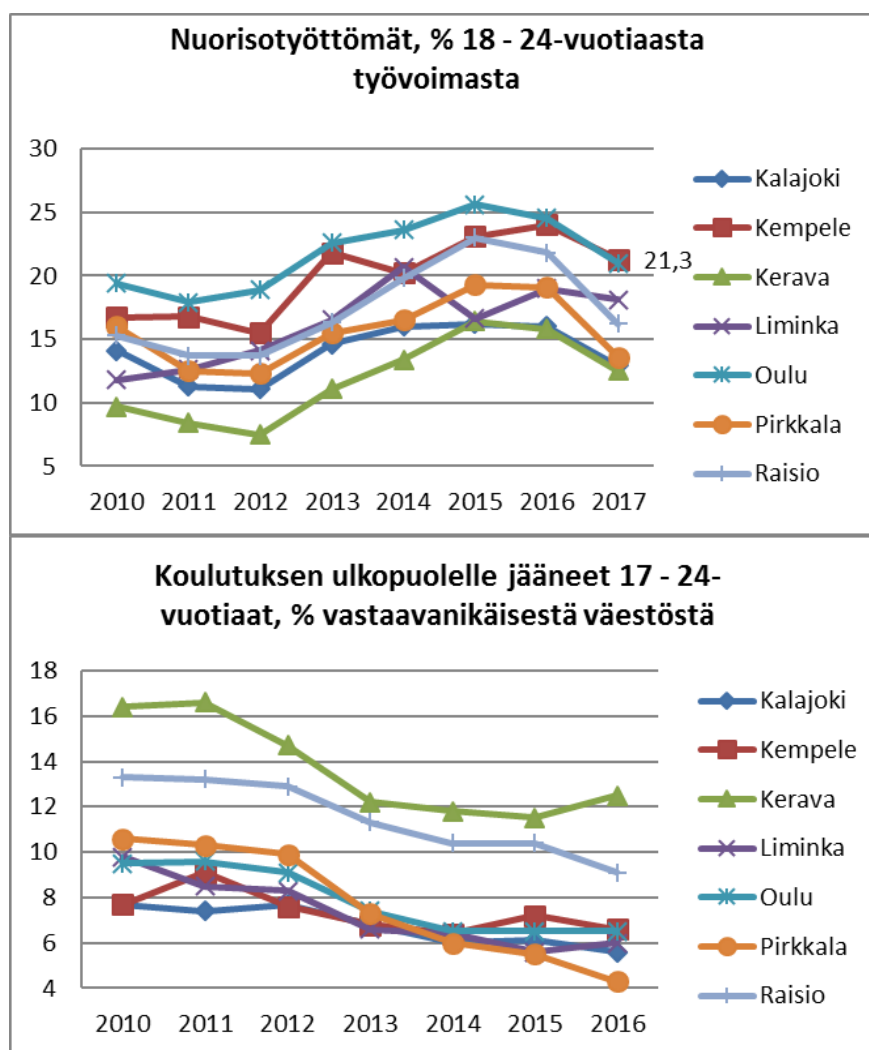
Kasvatus- ja perheneuvonnan asiakkaat vuoden aikana / 1 000 alle 18-vuotiasta, kunnan kustantamat palvelut

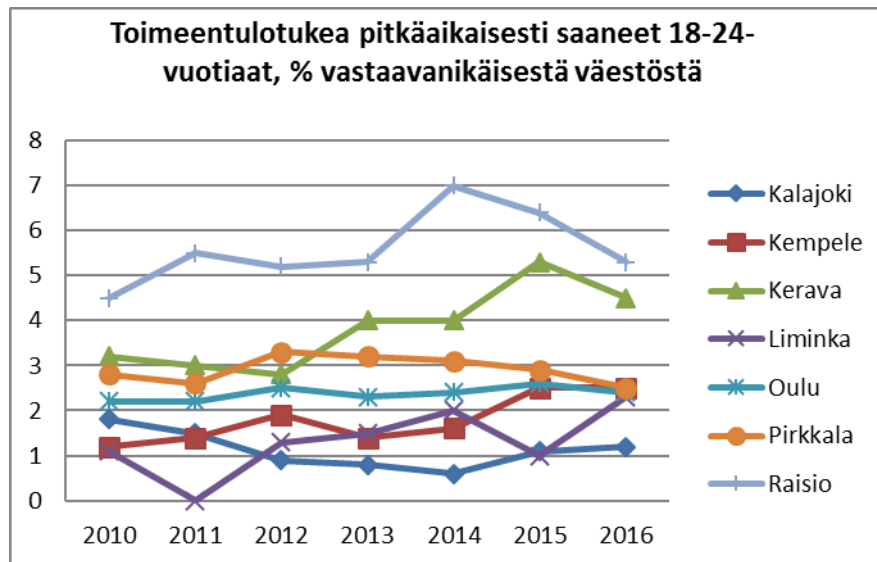

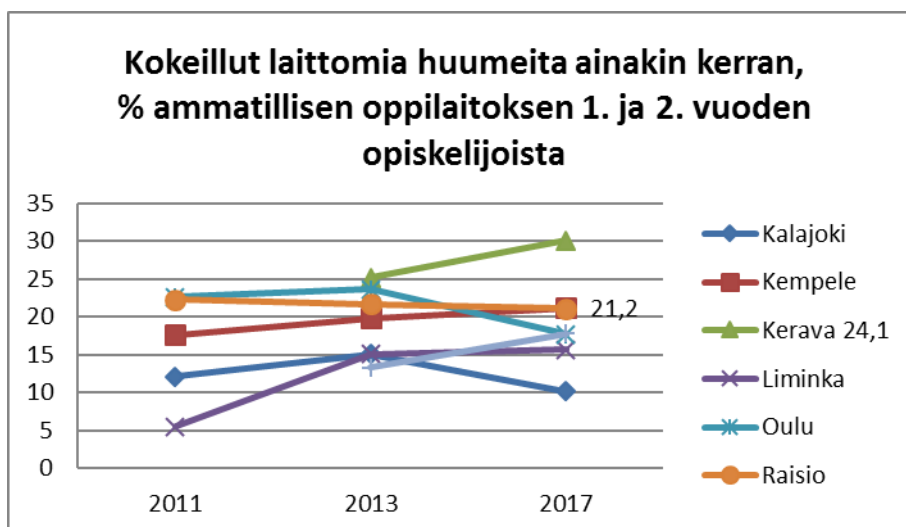
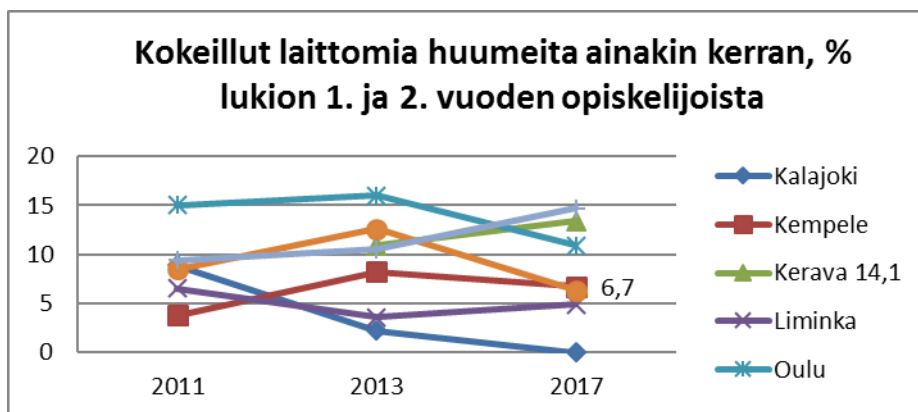
3.2. Nuorten hyvinvoinnin nykytila ja haasteet

Nuorisotyöttömyys 18 – 24 -vuotiailla on vertailukuntien korkein. Nuorisotyöttömiä oli 21,3 % vastaavan ikäisistä. Samanaikaisesti toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 18 – 24-vuotiaiden osuus on kasvussa, mutta on vain 2,5 % vastaavanikäisistä. Koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle olevien nuorten määrä on seudullinen haaste, joka vaatii eri toimijoiden monialaista yhteistyötä.

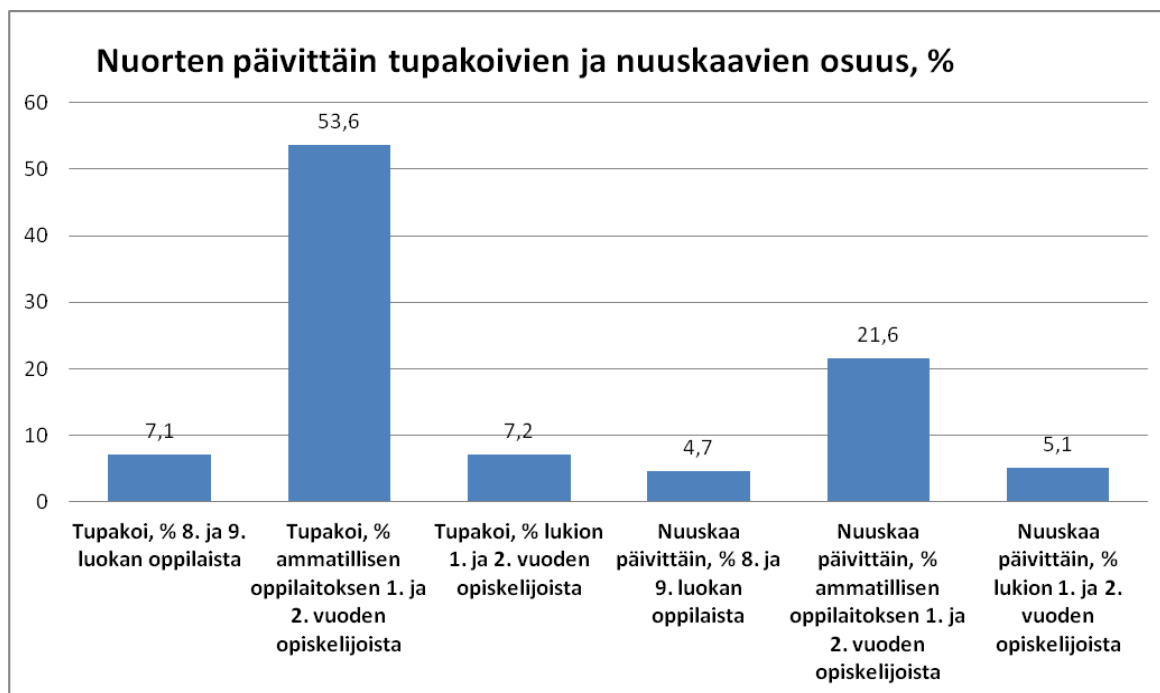
Koulutuksen ulkopuolelle jääneillä tarkoitetaan henkilöitä, jotka ko. vuonna eivät ole opiskelijoita tai joilla ei ole perusasteen jälkeistä koulutusta. Näitä nuoria on Kempeleessä noin 7 % ikäryhmästä, noin 100 nuorta. Kempeleessä koulutuksen ulkopuolelle jääneiden nuorten määrää on kuitenkin pystytty vähentämään eri toimenpitein (nuorten työpajatoiminta, etsivä nuorisotyö).

Kouluterveyskyselyn tulosten mukaan 2018 huumeokeilut ovat vähentyneet lukiossa, mutta lisääntyneet ammatillisessa oppilaitoksessa. Raittiita (ei käytä alkoholijuomia) nuorista on lukion 1.-2.luokkalaisista 38%, ammatillisissa oppilaitoksen opiskelijoista 30% ja 73% 8.-9.luokkalaista. Raittius on Kempeleessä yleisempää kuin koko maassa. Ammatillisessa oppilaitoksessa tupakoi 21,6% 1.-2. luokkalaista ja käyttää nuuskaa 53,6%.

3.3. Työikäisten hyvinvoinnin nykytila ja haasteet

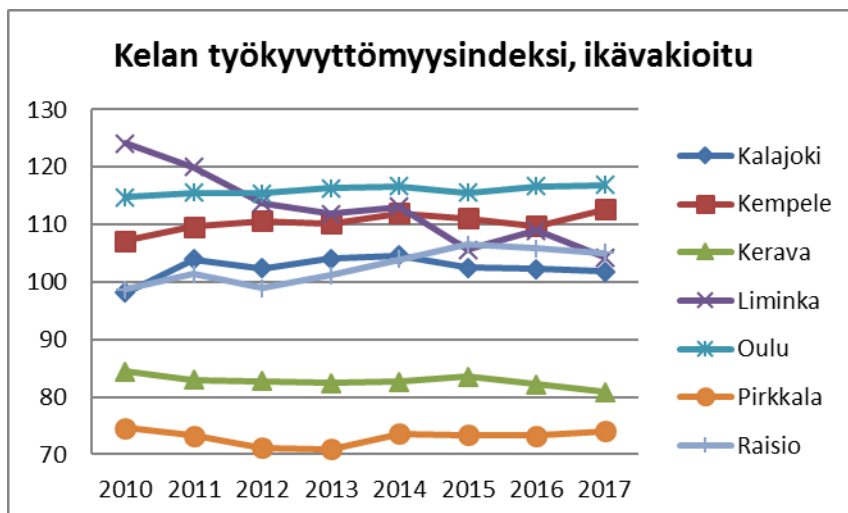
Työttömistä 31 % on yli 50-vuotiaita ja yli puolet 25-50 -vuotiaita. Yli vuoden työttömiä on ollut keskimäärin 190 henkilöä kuukaudessa vuoden 2018 tammi-lokakuun aikana. Yli 50 -vuotiaita työttömiä oli tammi-elokuussa 2018 keskimäärin 234.

Kuntouttavalla työtoiminnan avulla pyritään parantamaan pitkään työttömänä olleen henkilön elämänhallintaa sekä työllistymis- ja koulutusvalmiuksia. Kuntouttavan työtoiminnan sisällön ja ryhmämuotoisen toiminnan kehittäminen on lähiajan haaste.

Palkkatukityöllistämistä tehdään kunkin vuoden talousarvion resurssien puitteissa. Palkkatukityöllistämässä keskitytään yli 300 päivää työttömänä olleisiin, jotka eivät ole helpoimpia työllistää, mutta vaikuttaa kunnan työmarkkinatukiosuuteen osuuteen. Etenkin tälle ryhmälle omat matalan kynnyksen työpajat ovat tärkeitä. Osa kohderyhmästämme ei kuntonsa puolesta ole ensinkään työmarkkinoiden käytettävissä.

Työttömille suunnatut terveystarkastukset ovat tärkeä osa hyvinvoinnin ja terveyden ylläpitämiseksi.

Kempeleen työkyvyttömyysindeksi on vertailukunnista Oulun jälkeen toiseksi korkein. Työkyvyttömyysindeksi ilmaisee työkyvyttömyyseläkkeellä olevien osuuden alueen työikäisestä väestöstä (16 - 64-vuotiaat). Työkyvyttömyysindeksi on laskettu jokaiselle Suomen kunnalle suhteuttamalla työkyvyttömyyseläkkeellä olevien osuus kunnassa työkyvyttömyyseläkkeellä olevien osuuteen koko maassa (koko maan indeksi=100).

3.4. Ikääntyneiden hyvinvoinnin nykytila ja haasteet

93 % yli 75 – vuotiaista asuu kotona (koko maa 90 %). Heistä 11 % on säännöllisen kotihoidon piirissä.

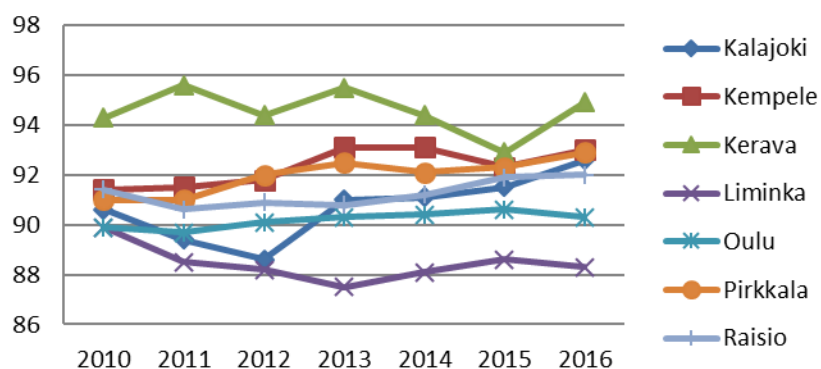
Kempeleessä ikääntyneiden palveluiden painopiste on kotiin vietävissä palveluissa, etenkin koti-hoidossa. Kotihoitoa tuotetaan 24/7/365. Kempeleen kunnalla ei ole omaa ympärivuorokautista palveluasumisen yksikköä vaan ikääntyneen asiakkaan ympärivuorokautinen palveluasuminen hankitaan yksilöllisen palvelutarpeen mukaisesti yksityiseltä palveluntuottajalta. Useat ikäänty-neet haluavat vielä asua omassa tutussa kotiympäristössään niin pitkään kuin se on mahdollista ja turvallista. Kotihoidossa hoidetaankin poikkeuksellisen paljon palvelua tarvitsevia vertailukuntiin nähden.

36 % yli 75-vuotiaista asuu yksin (koko maa 47 %). Kempeleläisistä iäkkäistä yksinasuvista kolme neljästä on naisia.

70- ja - 75 – vuotiaiden vuonna 2016 tehdyissä terveystarkastuksissa kävi noin 100 henkilöä, joista suurin osa voi hyvin. Heistä 86 ei käytä alkoholia. Mielialanongelmia, huolia tai uupumusta oli vain muutamilla haastatelluista.

Ikäihmisistä noin kolmannes kuului johonkin eläkejärjestöön. Seniorikortin hankkii noin 16 % yli 65-vuotta täyttäneistä.

Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

Säännöllisen kotihoidon 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 30.11., joilla kotihoitoa käyntejä 90 tai enemmän kertaa kuukaudessa (%)

